

УДК 791.636:78].071.1:005.336.2

Цитування:

Сошальський О. Ю. Музичне оформлення фільму у структурі фахових компетентностей кінокомпозитора. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2023. № 4. С. 135–141.

Soshalskyi O. (2023). Musical Design of the Film in the Structure of Film Composer's Professional Competencies. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald: Science journal*, 4, 135–141 [in Ukrainian].

Сошальський Олександр Юрійович,
аспірант
Національної академії керівних кадрів
культури і мистецтв
http://orcid.org/0009-0002-1942-9870
ososhalskyi@dakkkim.edu.ua
4404025@ukr.net

МУЗИЧНЕ ОФОРМЛЕННЯ ФІЛЬМУ У СТРУКТУРІ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ КІНОКОМПОЗИТОРА

Мета статті полягає у визначенні основних складових процесу музичного оформлення фільму та відповідних їм фахових компетентностей кінокомпозитора. **Методологія дослідження** ґрунтується на комплексному застосуванні наукових підходів (системного – для розгляду музики як невід'ємного компонента системи озвучення фільму; компетентнісного – для визначення фахових компетентностей кінокомпозитора, необхідних для створення саундтреку до фільму) та методів (теоретичного аналізу – для з'ясування сутності досліджуваного процесу; конкретизації і синтезу – для уточнення значення ключових понять наукової роботи; узагальнення – для формулювання висновків щодо проведеного дослідження). **Наукова новизна** отриманих результатів полягає в тому, що на основі аналізу мистецтвознавчих праць та власного практичного досвіду автора статті визначено: основні складові процесу музичного оформлення фільму; сутність композиторських новацій у кращих саундтреках українських і зарубіжних фільмів; основні фахові компетентності кінокомпозитора, необхідні для створення саундтреку до фільму. Музично-творча компетентність кінокомпозитора відображає рівень його композиторської майстерності та здатність до творчої адаптації музичного матеріалу. Художньо-комунікативна компетентність характеризує здатність до творчої комунікації з режисерською групою фільму, розуміння художнього задуму кінотвору та засобів його втілення у музичних образах. Техніко-технологічна компетентність реалізується у володінні сучасними технологіями звукозапису й обробки звуку та вмінні працювати зі студійною апаратурою. **Висновки:** 1) музичне оформлення фільму є складним творчим процесом, який містить кілька етапів (ознайомлення із загальною концепцією та драматургією кінотвору, створення партитури із системою лейттем і лейтмотивів, студійний запис музики, редагування та синхронізація з відеорядом, саунд-дизайн, створення остаточної версії саундтреку); 2) успішність цього процесу залежить від фахової майстерності кінокомпозитора, яка виявляється у сформованості музично-творчих, художньо-комунікативних і техніко-технологічних компетентностей.

Ключові слова: музика кіно, саундтрек, музичне оформлення фільму, кінокомпозитор, фахові компетентності.

Soshalskyi Oleksandr, Postgraduate Student, National Academy of Culture and Arts Management

Musical Design of the Film in the Structure of Film Composer's Professional Competencies

The purpose of the article is to define the main components of the film music scoring process and the corresponding professional competencies of a film composer. **The methodology of research** is based on the integrated application of systemic and competency-based approaches, methods of theoretical analysis, specification, synthesis, and generalisation. **The scientific novelty.** Based on the analysis of art criticism and the author's own practical experience, the author of the article has determined: the main components of the film scoring process; the essence of compositional innovations in the best soundtracks of Ukrainian and foreign films; the main professional competencies of a film composer required to create a film soundtrack. The musical and creative competence of a film composer reflects the level of their compositional skill and the ability to creatively adapt musical material. Artistic and communicative competence characterises the ability to communicate creatively with the film's directing team, understanding the artistic intent of the film and the means of its implementation in musical images. Technical and technological competence is realised in the possession of modern technologies of sound recording and sound processing and the ability to work with studio equipment. **Conclusions.** Film scoring is a complex creative process that includes several stages (familiarisation with the general concept and dramaturgy of the film, creation of a score with a system of music themes and leitmotifs, studio recording of music, editing and synchronisation with the video sequence, sound design, creation of the final version of the soundtrack). The success of

this process depends on the professional skill of the film composer, which is manifested in the formation of musical and creative, artistic and communicative, technical and technological competencies.

Keywords: film music, soundtrack, musical design of the film, film composer, professional competencies.

Актуальність теми дослідження. Сучасний етап розвитку кіномистецтва в Україні характеризується різноманітністю напрямків і жанрів, режисерських новацій та композиторських стилів. Тому великого значення у вітчизняній кіноіндустрії надають музичному оформленню фільмів (художніх/ігрових, документальних, анімаційних).

Музика у фільмі є одним із найважливіших інструментів реалізації емоційно-психологічного аспекту режисерського задуму, який має підсилювати й органічно доповнювати зміст кінотвору, виховувати естетичний смак глядача та розвивати його чуттєву й морально-етичну сфери.

Музичне оформлення фільму здійснюється кінокомпозитором відповідно до загального художнього задуму сценариста й режисера та містить кілька етапів: створення оригінальної музики до фільму (із системою лейттем і лейтмотивів); підбір, компіляція та обробка іншого музичного матеріалу (який має органічно доповнювати художні образи фільму); запис музики з оркестром, хором, солістами; монтаж музичної фонограми; остаточне озвучення та підготовка музичного матеріалу до здачі фільму. Традиційно у цьому процесі крім композитора беруть участь працівники студії звукозапису – звукорежисер (звукоінженер), звукооператор, музичний продюсер.

Слід зауважити, що в сучасній практиці кінокомпозитор (як мультифахівець) успішно виконує усі означені функції, самостійно створюючи музичний компонент саундтреку до фільму за допомогою спеціальних комп'ютерних програм, залучаючи свій талант і творчі вміння.

Створення кінокомпозитором саундтреку до фільму є багатогранним творчим процесом, який потребує спеціального теоретичного дослідження, що обумовило актуальність нашого наукового пошуку.

Аналіз досліджень і публікацій. Різні аспекти досліджуваної проблеми висвітлено в наукових працях вітчизняних мистецтвознавців, у яких науково обґрунтовано музичну складову у художній структурі фільму та її роль в українському ігровому кіно (А. Кузьменко [2]), досліджено історичний аспект розвитку української електронної музики та охарактеризовано роль музики у

кращих саундтреках світового кіно (А. Загайкевич [1]; [7]), визначено роль музичних комп'ютерних технологій в комунікаційних процесах у сучасній українській музиці (Г. Юферова [8]), охарактеризовано різновиди саундтреків у кіно та процес їх створення (Н. Сівкова [6]), досліджено практичний аспект використання композиторських технологій в сучасному американському кінематографі (С. Леонтьєв [3]), описано технологію створення музики для кіно і телебачення (R. Davis [9]) та інші.

Проте у науковій літературі ще недостатньо висвітлено компетентнісний аспект роботи кінокомпозитора над музичним оформленням фільму, що й обумовило завдання нашого дослідження.

Мета статті – визначити основні складові процесу музичного оформлення фільму та відповідні їм фахові компетентності кінокомпозитора. Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких завдань: 1) обґрунтувати специфіку створення музичного компонента саундтреку фільму та охарактеризувати основні етапи цього процесу; 2) визначити фахові компетентності кінокомпозитора, необхідні для музичного оформлення фільму.

Виклад основного матеріалу. Специфіка створення музичної складової звукового оформлення фільму визначається загальною ідеєю та драматургічними особливостями кінотвору. Музика є одним із виражальних засобів, який виконує у фільмі специфічні мистецькі завдання. Слід зауважити, що композиційна техніка кіномузики має багато спільного із традиційною академічною, але все ж вона істотно відрізняється алгоритмом створення та кореляцією із звуковим і візуальним компонентами фільму. Якщо академічний музичний твір є самодостатнім витвором мистецтва, то музика кіно зазвичай виконує функціональну роль – художньо-естетичну, емоційно-психологічну, морально-етичну, комунікативну, ілюстративну тощо.

Дослідники сучасного українського ігрового кіно констатують, що проблема функціональної взаємодії музичного (а в ширшому розумінні – звукового) та візуального рядів є однією із ключових. Як зазначає А. Кузьменко, музична та візуальна складові кінотвору співіснують, взаємодіючи та доповнюючи одне одного, завдяки чому і

досягається органічний синтез. Один із головних параметрів, який визначає характер співвідношення музичного компонента та візуального ряду, є функція, яку виконує музика в окремо взятому епізоді та у фільмі загалом. Якщо режисер використовує музику як інструмент створення певного емоційного фону, то її роль обмежується ілюстрацією, емоційним доповненням візуального ряду. Якщо ж музикою необхідно розкрити певний образ чи явище, створити «новий вимір» сприйняття, то вона стає авторським коментарем, що, своєю чергою, розширює коло прийомів поєднання музичного та візуального рядів [2, 41].

З розвитком кіно роль музики в ньому активно змінювалася – від повної залежності (підпорядкованості візуальній дії) музика завоювала позицію самостійного художньо-драматургічного елементу. Оновлювалися її стилістичні параметри: стандартні музичні шаблони, які вирізнялися одноманітністю та сприймалися як «другосортний» музичний продукт, переродилися в новаторські музично-композиційні рішення, різноманітні у стильовому й технічному аспектах. Від ілюстративного компоненту, який лише повторював зміст зображення, музика повністю інтегрувалася в загальну драматургію фільму і стала одним із ключових інструментів її динамізації (Кузьменко [2, 41]).

Створення оригінальної музики до фільму, оформлення її в електронну партитуру та якісний аудіозапис на цифрові носії є тим специфічним, що відрізняє діяльність сучасного кінокомпозитора від роботи академічного композитора та потребує залучення не тільки музично-творчих здібностей і вмінь, але й володіння навичками саунд-дизайну, сучасними технологіями звукорежисури та звукозапису. Означені компетентності необхідні для створення саундтреку фільму, який за своєю сутністю є цілісною системою, що ґрунтується на взаємозв'язку музики, вербальних діалогів, різноманітних акустичних ефектів і шумових прийомів.

Саундтрек (звукова доріжка) – це звукове оформлення фільму, мультфільму або комп'ютерної гри, записане на фізичному носії інформації. У кінопрактиці інколи застосовують аббревіатуру *OST* (*Original Soundtrack*), що означає оригінальну звукову доріжку, яку використовують окремо від того відеоматеріалу, для якого вона була написана. Діалоги, звукові (шумові) ефекти та музику спочатку записують на окремі звукові доріжки,

які потім мікшують (змішують) і записують на одну звукову доріжку, яку ми чуємо під час перегляду фільму. У тому випадку, коли фільм перекладається на іншу мову, створюють дубльовані доріжки.

У фаховій термінології кіноіндустрії саундтреком називають аудіозапис, створений спеціально для фільму. Спочатку він мав назву *music from the original motion picture sound track*, а пізніше цей термін було скорочено – *original motion picture sound track*. Такі записи, зазвичай, виконувалися з музичної доріжки до фільму (без діалогів та шумових ефектів).

Звукову доріжку, що містить оригінальні записи композиторів, створені спеціально для конкретного фільму, називають *OST Score*. Усім добре відомі композиції, створені спеціально для певного фільму Дж. Уільямсом, Г. Циммером, В. Косма, Е. Морріконе, Е. Серрою, А. Сільвестрі, саундтреки яких вже давно «живуть» самостійним життям і часто цитуються.

Інколи один саундтрек може стати кліше жанру, оскільки яскраво відображає певний емоційний стан та є втіленням позитивних або негативних відчуттів. У цьому контексті варто згадати саундтреки до культових фільмів «Психо» (композитор Б. Херрманн, режисер А. Хічкок, 1960) та «Щелепи» (композитор Дж. Уільямс, режисер С. Спілберг, 1975), музика яких стала втіленням справжнього жаху та повторно використовувалась у кінофільмах і телепрограмах.

Теоретичний аналіз оригінальних саундтреків знакових вітчизняних кінострічок, створених за часи незалежності нашої держави, свідчить про те, що музика в них яскраво ілюструє драматичні події, які відбувалися на теренах України в різні історичні часи. До створення саундтреків цих фільмів долучалися як маститі академічні композитори, так і поп-виконавці.

Дослідник цього жанру Ф. Пухарев виокремлює кращі саундтреки до українського кіно та дає їм стисло характеристику: «Голод–33» (режисер О. Янчук, 1991), композитори М. Каландьонко і В. Пацукевич змогли передати трагізм голодомору 1932 – 1933 років, додавши до звучання симфонічного оркестру фольклорні інструменти та народні пісні (не багатий на діалоги фільм в основному тримається на поєднанні візуального ряду та музики); «Сад Гетсиманський» (режисер Р. Синько, 1993), музика відомого українського композитора В. Сильвестрова (його рвучкий оркестровий саундтрек до стрічки – ніби безневинний в'язень, що кидається із кутка в

куток у тюремній камері); «*Мамай*» (2003) та «*Поводир*» (2014) режисера О. Саніна та композиторки А. Загайкевич (про них детальніше – далі); «*Українські шерифи*» (2016) – документальна стрічка Р. Бондарчука про події на Херсонщині напередодні анексії Криму, музика А. Байбакова – одного з найкращих вітчизняних кінокомпозиторів (завдяки його саундтреку провінційна трагікомедія перетворюється на напружений детектив); «*Сторожова застава*» (режисер Ю. Ковальов, 2017), композитори – С. Сідоров та В. Пупков, свою пісню «Мантра» фільму подарував «Фагот» (О. Михайлюта), ексклюзивно для стрічки композицію «Наша земля» виконав гурт «Пікардійська терція», що надало фільму епічного звучання [4].

Музика в ігровому кіно відіграє не тільки ілюстративну, але і драматургічну та архітектонічну функції, що допомагає глибше розкрити художні образи кінотвору та структурувати складові елементи його загальної композиції. Прикладом цього можуть слугувати роботи українського кінокомпозитора В. Гронського у фільмах режисера О. Бійми «Гріх» (1991), «Пастка» (1993), «Злочин з багатьма невідомими» (1993).

Так, приміром, у телевізійному міні-серіалі «Пастка» В. Гронський цитував уривки з опери Дж. Верді «Сила долі» та музичної драми Р. Вагнера «Лоенгрін», органічно доповнивши музичний матеріал фільму українськими народними піснями та колисковими, що дало змогу синтезувати різножанрові складові саундтреку та втілити задум режисера фільму.

А у створенні саундтреку для двосерійної кінострічки «Гріх» В. Гронський поєднує оригінальну музику (написану ним спеціально для цього фільму) із фрагментами арій з опери Д. Пуччіні «Тоска», що вдало ілюструє «рельєфи» драматургії фільму, відображає складні психологічні ситуації його сюжету та емоційний стан головної героїні фільму. Короткі музичні фрази, розмежовані паузами, та синкопований ритм із різкими акцентами композитор використовує як музично-виражальні засоби.

Серед робіт сучасних українських кінокомпозиторів вирізняється оригінальністю саундтрек А. Загайкевич до кінофільму режисера О. Саніна «Мамай» (2003), у якому композиторка створила мелодії у жанрі електроакустичної музики – одного з напрямів академічної електронної музики, який створюється засобом маніпуляції з попередньо записаними або генерованими звуками, має виражену експериментальну специфіку та

альтернативну спрямованість. В електроакустичній музиці пріоритетного значення набула робота над звуковим матеріалом, створеним за допомогою різних електронних пристроїв та сучасних комп'ютерних технологій, що дозволяє синтезувати нові (штучні) музичні звуки, сонорні комплекси та складні звукові текстури. У саундтреках до стрічки «Мамай» А. Загайкевич використовує фольклорні звучання, народні інструменти, розмаїття звуків природи та абстрактні шуми, що створює специфічну емоційну атмосферу фільму та надає йому національного українського колориту.

Досліджуючи методи композиторських новацій фільму «Поводир», А. Кузьменко зазначає, що музика А. Загайкевич сповнена поетикою авторського стилю, позначена яскравим поєднанням електроакустики з фольклорною автентикою, цікавими звукошумовими ефектами, що обумовлює високі художні якості музичної складової, її здатність передати внутрішні емоційні стани та водночас забезпечити видовищність і динамізм екранної дії [2, 153].

Наведені приклади свідчать про те, що створення сучасного саундтреку до фільму потребує володіння музичними комп'ютерними технологіями. Г. Юферова запропонувала закріпити назву «музичні комп'ютерні технології» за інноваційною ланкою музичного мистецтва, розглядаючи музичні комп'ютерні технології як систему знань і комунікативних практик, що пов'язана з використанням сучасних комп'ютерів як одного з інструментів музичної творчості і комунікації. Дослідниця визначила п'ять напрямів системи музичних комп'ютерних технологій: 1) мультимедійні технології; 2) нотографічні технології; 3) технології програмування звуку; 4) цифрові звукові технології (аудіотехнології); 5) технологія віртуальної студії (VST). Програмне забезпечення для практичної діяльності музиканта Г. Юферова поділила на три класи: 1) універсальні програмні засоби (операційні системи, програми роботи з електронною поштою, веб-браузер, текстові, графічні редактори, програми верстки тощо); 2) мультимедійні програмні засоби (мультимедіа-редактори, мультимедіа-плеєри, програми-конвертори та кодеки, програми для навчання/тренажери, додатки для запису CD/DVD-дисків тощо); 3) спеціалізовані музичні програмні комплекси (нотні редактори, графічні середовища та мови програмування

для роботи з аудіо- та відеофайлами, аудіо редактори, програми для аналізу та графічного представлення звуку, цифрові звукові робочі станції та секвенсори (*Digital Audio Workstation / DAW / Audio MIDI Sequencer*), VST-інструменти, VST-ефекти [8, 192].

Аналізуючи практичний аспект застосування комп'ютерних технологій в умовах сучасного кіновиробництва, С. Леонт'єв зазначає, що залежно від бюджету фільму композитор може залучати комп'ютерні технології до різних стадій процесу створення саундтреку. Насамперед це стосується можливості запису «на живо» оркестру, оскільки на всіх інших етапах роботи, так чи інакше пов'язаної з фонограмою, використовується комп'ютер. На сьогодні кінокомпозитор має потужні можливості та інструменти для емуляції (моделювання) звучання симфонічного оркестру за допомогою цифрових технологій. Комп'ютеризація та розвиток технологій значно спрощують і полегшують роботу композитора у виробництві фінального варіанту музичної фонограми фільму. Однак, емуляція звучання симфонічного оркестру без залучення реальних музикантів, а також види синтезу, що застосовуються для найбільш точного відтворення звучання музичних інструментів симфонічного оркестру, потребують чималих часових, професійних і технічних ресурсів, а також інноваційних професійних навичок. Науковець зауважує, що незважаючи на технологічні переваги звукових бібліотек, вони все ж поступаються звучанню «живих» інструментів щодо художньої виражальності та керованості акустичними параметрами [3, 9].

Досліджуючи композиторські технології американського кінематографа в контексті відповідного кіножанру, С. Леонт'єв визначив закономірності, пов'язані з вибором авторами тих чи інших засобів для досягнення необхідного емоційно-художнього ефекту у кадрі та в картині в цілому. Приміром, для жанру «action» характерним є використання ритмічної поліфонії, рифових ритмів, переважання ладо-тональної сфери та мелодичних ліній у мідних духових інструментів; для жанру «suspense» – остинатні фігури та дисонантні співзвуччя, які додають напруження і тривоги; для драми – прості, пластичні, художньо-виразні мелодії; для фільму жахів – хорорий спів, переважання характерних ударних інструментів, остинатних фігур, використання дисонантних кластерних гармоній та сонористичних прийомів; для комедії – музична гіперболізація,

звуконаслідування подій у кадрі засобом ілюстрації чи контрапункту; для фільмів, що ілюструють певну епоху – характерні ритмічні, мелодичні й гармонічні фігурації, темброві співвідношення тощо [3, 10].

Теоретичний аналіз наукових праць із досліджуваної проблеми показав, що *процес музичного оформлення фільму* за типовими комп'ютерними технологіями є складним, тривалим і поетапним. Він полягає у: багаторазовому перегляді версії фільму, що вже не підлягатиме перемонтажу; створенні тематичного матеріалу та ескізів майбутньої партитури; створенні музичної експлікації (графіка-схеми, що відображає зміну звукових/фонічних елементів у часі); написанні музики та її синхронізації з відеорядом; оркеструванні матеріалу; створенні запису – емуляції симфонічного оркестру та хору за допомогою семплерних бібліотек та деяких видів синтезу; зведенні музичного матеріалу та мастерингу.

Для цього кінокомпозитор має знати і застосовувати: теорію та практику мистецтва композиції; виражальні засоби музики; звукові властивості музичних інструментів (тембр, звуковисотний діапазон, регістри тощо); новітні досягнення в галузі кіно, музичного мистецтва та електронної музики; технологічні процеси виробництва та озвучення фільму; принципи кореляції звукового та візуального компонентів кінотвору; навички звукооператорства та звукорежисури; технічне обладнання та правила його експлуатації тощо.

Отже, для створення повноцінного саундтреку до фільму кінокомпозитор має не тільки написати музичну композицію у вигляді партитури, але й розуміти акустичні особливості звукового контенту кінотвору, майстерно володіти навичками звукорежисури та саунддизайну.

Звукорежисерський аспект роботи кінокомпозитора пов'язаний із записом, обробкою та відтворенням музичного матеріалу, що потребує уміння працювати зі студійною апаратурою та мікрофонами різних типів у процесі звукозапису, володіння навичками міксингу та мастерингу. Саунддизайн полягає у створенні спеціальних звукошумових ефектів фільму за допомогою синтезу й обробки звуку на цифрових або аналогових носіях. Дизайн звуку потребує від музиканта поєднання творчих і технічних компетентностей, таких як: розвинений музичний слух; розуміння фізичних властивостей звуку; уміння працювати з голосом та музичними інструментами, володіння технікою їх запису,

обробки й моделювання; нестандартне мислення та здатність до пошуку нових мистецьких рішень; креативність у генеруванні шумових і звукових ефектів; вміння працювати з технікою та здатність до засвоєння сучасних технологій; володіння навичками роботи з програмами FL Studio, Logic Pro, Cubase, Studio One, Ableton Live, Pro Tools, GarageBand, Adobe Audition, Cakewalk by BandLab, Reason, Steinberg Nuendo, REAPER, Bitwig Studio, PreSonus Studio One, Sound Forge, Harrison Mixbus, Audio Thing, Soundtoys, Audiokinetic Wwise, Renoise. Окрім того, кінокомпозитор має добре розбиратись у драматургії та режисурі аудіовізуального контенту фільму, а також відчувати взаємозв'язок екранної дії та звуку.

Якщо весь складний комплекс робіт з музичного оформлення фільму виконує сам кінокомпозитор, то його можна вважати універсальним фахівцем, який є і автором оригінальної музики до фільму, й аранжувальником, і музичним продюсером, який здатен самостійно здійснити увесь технічний процес створення музичної складової саундтреку фільму.

Володіння таким широким спектром компетенцій (професійних обов'язків, повноважень) обумовлює рівень фахової компетентності кінокомпозитора, яка є його своєрідною кваліфікаційною характеристикою, ознакою професіоналізму.

Основними складовими *фахової компетентності* кінокомпозитора, які забезпечують якість музичного оформлення фільму, ми визначили: 1) музично-творчу компетентність (що відображає рівень композиторської майстерності та здатність до творчої адаптації необхідного для фільму музичного матеріалу); 2) художньо-комунікативну компетентність (яка характеризує здатність до творчої комунікації з режисерською групою фільму, розуміння художнього задуму кінотвору та засобів його втілення у музичних образах); 3) техніко-технологічну компетентність (яка реалізується у володінні сучасними технологіями звукозапису й обробки звуку та вмінні працювати зі студійною апаратурою).

Узагальнюючи результати нашого дослідження, сформулюємо його наукову новизну. Вона полягає в тому, що на основі аналізу мистецтвознавчих праць та власного практичного досвіду автора статті визначено: основні складові процесу музичного оформлення фільму; сутність композиторських новацій у кращих саундтреках українських і

зарубіжних фільмів; основні фахові компетентності кінокомпозитора, необхідні для створення саундтреку до фільму.

Висновки. Проведене наукове дослідження дає підстави стверджувати, що: 1) музичне оформлення фільму є складним творчим процесом, який містить кілька етапів (ознайомлення із загальною концепцією та драматургією кінотвору, створення партитури із системою лейттем і лейтмотивів, студійний запис музики, редагування та синхронізація з відеорядом, саунддизайн, створення остаточної версії саундтреку); 2) успішність цього процесу залежить від фахової майстерності кінокомпозитора, яка виявляється у сформованості музично-творчих, художньо-комунікативних і техніко-технологічних компетентностей.

Проведене дослідження не вичерпує усіх аспектів порушеної проблеми. Перспективним для наших подальших розвідок є розроблення технологічних інновацій у створенні та редагуванні музики для фільмів.

Література

1. Загайкевич А. Л. Українська електронна музика: історія і сучасність. *Часопис Національної музичної академії ім. П. І. Чайковського*. 2015. № 4 (29). С. 75–86.
2. Кузьменко А. М. Музика в українському ігровому кіно останньої третини ХХ – початку ХХІ століття: специфіка функціонування в художній структурі фільму : дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03. Київ, 2021. 222 с.
3. Леонтьєв С. А. Композиторські технології в музичній практиці американського ігрового кінематографа : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03. Київ, 2019. 15 с.
4. Пухарев Ф. 10 найкращих саундтреків до українського кіно. 12.09.18. URL: https://karabas.live/ukrainian_soundtracks/ (дата звернення: 23.10.2023).
5. Саундтрек. *Великий тлумачний словник сучасної української мови*. 5-те вид. Київ ; Ірпінь : Перун, 2005. VIII. С. 1295.
6. Сівкова Н. В. Музика і кіно: оригінальні саундтреки : анотація до творчого проекту. *Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв*. Київ, 2021. 67 с.
7. Слухати видовище: Алла Загайкевич пояснює видатні саундтреки світового кіно. 24.01.2018. URL: <https://platfor.ma/topics/people/sluhaty-vydovyshhe-alla-zagajkevych-poyasnyuye-vydatni-saundtreky-svitovogo-kino/> (дата звернення: 24.10.2023).
8. Юферова Г. В. Музичні комп'ютерні технології в комунікаційних процесах у сучасній українській музиці : дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03. Київ–Суми, 2021. 255 с.

9. Davis R. Complete Guide to Film Scoring. The Art and Business of Writing Music for Movies and TV. Boston, MA: Berklee Press, 2012. 424 p.

References

1. Zahaykevych, A. L. (2015). Ukrainian electronic music: history and modernity. Journal of the Tchaikovsky National Music Academy, 4 (29), 75–86 [in Ukrainian].

2. Kuzmenko, A. M. (2021). Music in Ukrainian feature films of the last third of the twentieth and early twenty-first century: specificity of functioning in the artistic structure of the film: PhD in Art History: 17.00.03. Kyiv [in Ukrainian].

3. Leontiev, S. A. (2019). Composer's Technologies in the Musical Practice of American Feature Cinema: PhD abstract in Art History: 17.00.03. Kyiv [in Ukrainian].

4. Pukharev, F. (2018). 10 best soundtracks to Ukrainian cinema. URL: https://karabas.live/ukrainian_soundtracks/ [in Ukrainian].

5. Soundtrack. (2005). Big explanatory dictionary of the modern Ukrainian language. 5th edition. Kyiv; Irpin: Perun. VIII. P. 1295 [in Ukrainian].

6. Sivkova, N. V. (2021). Music and cinema: original soundtracks: annotation to the creative project. National Academy of Culture and Arts Management. Kyiv [in Ukrainian].

7. Listening to the show: Alla Zahaykevych explains the outstanding soundtracks of world cinema (2018). URL: <https://platfor.ma/topics/people/sluhaty-vydovyshhe-alla-zagajkevych-poyasnyuye-vydatni-saundtreky-svitovogo-kino/> [in Ukrainian].

8. Yuferova, H. V. (2021). Musical computer technologies in communication processes in contemporary Ukrainian music: PhD in Art History: 17.00.03. Kyiv–Sumy [in Ukrainian].

9. Davis, R. (2012). Complete Guide to Film Scoring. The Art and Business of Writing Music for Movies and TV. Boston, MA: Berklee Press [in English].

*Стаття надійшла до редакції 12.10.2023
Отримано після доопрацювання 14.11.2023
Прийнято до друку 22.11.2023*